

heden ikke giver nogen Borgen for, at Sagen kan forfølges og komme til endelig at gaa ud over den Skyldige. I samme Stykke omtales det endvidere, at Studsaalsbogen mulig er i Husbondens Besiddelse. Dette er et særligt Punkt, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ngerslev) henlede Opmærksomheden paa, og jeg kan fuldstændig samstemme med ham deri, at vi maa se til at faae en Bestemmelse, der hæver, at Bogen som Lyendets Eiendom ogsaa nødvendig skal være i Lyendets Cie. Jeg skønner heller ikke bedre, end at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) har Ret i, at, naar Lyendet virkelig vil have sin Ret, bliver det, medens Sagen staar paa, stavnsbundet til den Jurisdiktion, under hvilken Sagen er begyndt. Næmlig i Tilfælde af, at Husbonden er i Besiddelse af Bogen, og naar Sagen blandt Andet dreier sig om, hvorvidt Bogen skal uleveres eller ikke, vil Lyendet være stavnsbundet. Det kan nemlig ikke nytte ham, at han kommer med sin Seddel fra Herredsfogden eller Jurisdiktionschefen, thi den Husbond, han henvender sig til, kan fordrø sig Bogen forelagt til Indførelse af Kontrakten, men denne Fordring kan Lyendet jo ikke opfylde, idet Bogen er i den tidligere Husbondens Besiddelse. Medens det saaledes forekommer mig, at der er indbyrdes Strid mellem disse forskjellige Bestemmelser, fatter jeg heller ikke, at de i Virkeligheden yde nogen fund eller tilstrækkelig Garanti enten til den ene eller til den anden Side. — Derimod er der andre Bestemmelser i Lovforslaget, som ogsaa jeg med nogen Modifikation vil kunne gaa ind paa. Bestemmelserne i §§ 1 og 2, saaledes som de nu lyde, tror jeg dog ikke, at det er muligt at gaa ind paa; thi derved vilde man jo ligefrem gøre Fæstemændene til Politiets underdanige Slaver. Det kan man ikke ville; man kan ikke ville paahæfte en saadan Institution som Fæstemandsinstitutionen et absolut Præg af yderlig Mistænkelighed, og naar man ikke kan ville dette — og det kan Samsundet i alt Fald ikke — saa tror jeg, at de nævnte Paragrafer maa undergaa betydelige Omændringer. Men det forekommer mig ogsaa, at der ikke er nogen Grund til at indskrænke Forbudet om offentlig Fæstemandsvirksomhed som den eneste berettigede til Kjøbstaderne og Kjøbenhavn, medens det skal bero paa de stedlige Myndigheders vilkaarlige Beslutning, om Paabudet skal udvides til Landdistrikterne. Det forekommer mig, at der, naar man tager dette Spørgsmaal under Overveielse, er al Grund til strax at lade Paabudet gjælde for hele Landet. Derhos kan jeg ikke Andet end bifalde, hvad det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg) fremsatte om at give de kommunale Myndigheder Ret til i alt Fald at foreslaa Fæstemændene; muligen kunde man saa lade Amtmanden stadfæste Valget. Dette skal jeg dog ikke her nærmere indlade mig paa, men kun

tilføie, at Samsundet nødvendigvis maa søge Garantier mod Politimisbrug i dette Forhold; thi den rene Vilkaarlighed kan man ikke i vore Dage ville give Lovskraft. Bortset derfra, vil jeg i Anledning af § 3 bemærke, at det er en Mærkværdighed ved dette Lovforslag, at det kun kender en Bøde, nemlig en Bøde fra 10—200 Kr. Dette er fuldstændig drakonisk; den allerminste Synd, siger den høitærede Justitsminister, er fra 10—200 Kr. verd og den allerstørste iligemaade. Jeg kan ikke fatte, at der ikke skulde være en virkelig bestemt Realitetsforskel mellem Forseelsernes Grad (Berg: Der er et stort Spillerum fra 10—200 Kr.!). Sa det er ganske vist, at der er et stort Spillerum, men hvor ere Reglerne for dette Spillerums Anvendelse? Dem savner jeg ganske. (Berg: Dommerens Skjøn!) Jeg skal tillade mig for mit Vedkommende at sige, at, ihvorvel jeg har megen Agtelse for vore Dommere, har jeg dog ikke den Tillid til dem, at jeg tror, at de en bloc, Allesammen, ere skikke til i ethvert enkelt Tilfælde at kunne træffe et fornuftigt Skjøn, naar der er et saa uhyre Spring som fra 10—200 Kr. i den Slags Sager. Der er overhovedet al Grund til nogen Medsættelse af disse store Mulkestemmelser og saaledes til at følge det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds og navnlig gjøre en Medsættelse for Lyendets Vedkommende. Det er nemlig slet ikke den samme Ting, om en Mand, der har Lommen fuld, betaler fra 10—200 Kr., eller om det er en Fattig, der af sin Fattigdom skal udrede en lignende Sum. Men dernæst kommer der noget Andet til, som har gjort mig betænkelig lige overfor disse store Mulkestemmelser. Jeg kan nemlig ikke forstaa Andet, end at, naar Sagen kan gøres til Gjenstand for offentlig Politiretsforfølgning, kan Lyendet komme til at affone sine Bøder; der staar rigtignok i § 10, at under Rettsforfølgningen kan Lyendet „kun anses med Bøder“ fra og til denne Størrelse, men „kun“ udelukker ikke Afsoning, naar Lyendet ikke kan betale. Men hvis dette er saa, vil i de allerfleste Tilfælde, hvor Dommeren finder Anledning til at idømme Lyendet en betydelig Bøde, Lyendet komme til at affone den med Fængsel, og for saa vidt dette bliver Tilfældet, vil man deri indirekte gribe ind i de nyistiftede Kontraktforhold og muligvis bringe nye Politiretsager over Lyendets Hoved, for saa vidt dette ikke er forsigtigt nok til at gjøre Husbonden en Meddelelse om, at det kan vente en saadan ind over sig. Jeg ser ingen Ende paa de Forviklinger, i hvilke det stakkels Lyende saaledes kan blive indbraget. Der er Noget i disse Paragrafer, som jeg ogsaa fra mit Standpunkt kan slutte mig til. Jeg kan ganske vist gaa ind paa, at Trediemand gjøres ansvarlig for Loven, saaledes at han i Tilfælde af, at han overhører Lovens Bestemmelser, da bliver skyldig til Bøde, og jeg vil derfor kunne gaa ind paa en Bestemmelse om, at Trediemand,